

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Tarih: 20/11/2023 09:40
Sayı: E--302.14.04-00003206838

00003206838

Sayı : E-80287700-302.08.01-804091
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı
Çalışma (Seda Nur USTA)

17.11.2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü ALTINDAĞ/ANKARA

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Seda Nur USTA** Prof. Dr. Mehmet GÜVEN'in danışmanlığında hazırlayıp yürüttüğü "**Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı İle Umut ve Azim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" isimli tez çalışması ile ilgili olarak Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi son sınıf öğrencilerine uygulama yapmak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

DAĞITIM

Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğüne
Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne
Dış Hekimliği Fakültesi Dekanlığına
Eczacılık Fakültesi Dekanlığına
Fen Fakültesi Dekanlığına
Gazi Eğitim Fakültesi Dekanlığına
Mühendislik Fakültesi Dekanlığına
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığına
Hemşirelik Fakültesi Dekanlığına
Tıp Fakültesi Dekanlığına

Belge Doğrulama Kodu :BSRH8YTVYZ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/gazi-universitesi-ebys>

Emniyet Mah. Bandırma Cad. No:6/20B 06560 Yenimahalle Ankara
Tel:0 (312) 202 37 51 Faks:0 (312) 202 37 79
e-Posta :egtbil@gazi.edu.tr İnternet Adresi :<http://www.egtbil.gazi.edu.tr>
Kep Adresi: gaziuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için :İsmet SEYHAN
Memur
Telefon No:2023770

17.11.2023

T. C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüzün Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim. Prof. Dr. Mehmet GÜVEN danışmanlığında yürüttüğüm “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı ile Umut ve Azim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli tez çalışmam için ekte belirtmiş olduğum ilgili üniversitelerin ilgili fakülte ve bölümlerinde öğrenim görmekte olan lisans son sınıf öğrencilerinden veri toplamak için izninizi istiyorum. Veri toplama sürecinde kullanacağım ölçekler, tez önerim ve etik komisyon onayım ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyad: Seda Nur USTA

Öğrenci Numarası: 21810418018

Telefon: 05319179173

EKLER

- EK-1: Uygulama yapılacak üniversiteler, fakülteler ve bölümler listesi
- EK-2: Etik komisyon onay yazısı
- EK-3: Tez önerisi
- EK-4: Bilgilendirilmiş Onam Formu
- EK-5: Kişisel Bilgi Formu
- EK-6: Sürekli Umut Ölçeği
- EK-7: Kısa Azim Ölçeği
- EK-8: Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-750519
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

20.09.2023

Dağıtım Yerlerine

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Seda Nur USTA'nın, Prof. Dr. Mehmet GÜVEN'in danışmanlığında yürüttüğü "*Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı ile Umut ve Azim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun 05.09.2023 tarih ve 15 sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2023 - 1073

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Prof. Dr. Mehmet GÜVEN

Bilgi:

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Belge Doğrulama Kodu :BSDFU0T232

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/gazi-universitesi-ebys>

Emniyet Mahallesi Bandırma Caddesi No :6/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Tel:0 (312) 202 20 57 - 0 (312) 2... Faks:0 (312) 202 38 76
İnternet Adresi : <http://etikkomisyon.gazi.edu.tr/>
Kep Adresi: gaziuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için :Ayfer Çekmez
Genel Evrak Sorumlusu
Telefon No:202 38 81

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

TOPLANTI TARİHİ : 05.09.2023		TOPLANTI SAYISI : 15	
ADI - SOYADI		İMZA	
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA BAŞKAN		KATILAMADI	
Prof. Dr. Zehra GÖÇMEN BAYKARA BAŞKAN YRD.			
Prof. Dr. C. Haluk BODUR		KATILAMADI	
Prof. Dr. Seçil ÖZKAN		KATILAMADI	
Prof. Dr. Cevriye TEMEL GENCER			
Prof. Dr. İlkay ULUTAŞ			
Prof. Dr. Kemalettin DENİZ			
Prof. Dr. Makbule GEZMEN KARADAĞ			
Prof. Dr. İlyas OKUR		KATILAMADI	
Prof. Dr. Nihan KAFA			
Doç. Dr. Melek Gülşah ŞAHİN			
Doç. Dr. Gökhan DELİCEOĞLU			
Doç. Dr. Elvan İNCE AKA			

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli katılımcı,

Bu çalışma Gazi Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet GÜVEN danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Seda Nur USTA tarafından yürütülmektedir. Mevcut araştırma Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 05.09.2023 tarih ve 15 sayılı toplantı ile onaylanmıştır.

Araştırmanın amacı üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygıları ile umut ve azim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için size bazı kişisel sorular ve ölçekler yönetilecektir. Sizden beklenen bütün soruları eksiksiz ve size en uygun olacak cevabı içtenlikle işaretleyecek şekilde cevaplandırmanızdır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır.

Bilimsel araştırmaya sunmuş olduğunuz katkınız için teşekkür ederim.

Prof. Dr. Mehmet GÜVEN

Gazi Üniversitesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

Seda Nur USTA

Gazi Üniversitesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Öğrencisi

uustaseda@gmail.com

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz:

Kadın . Erkek

2. Yaşınız:

3. Üniversiteniz:

4. Fakülteniz:

5. Bölümünüz:

6. Akademik başarı düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?

Düşük Orta Yüksek

7. Sosyoekonomik düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?

Düşük Orta Yüksek

EKLER

EK-1: Uygulama Yapılacak Üniversiteler, Fakülteler ve Bölümler Listesi

1. Gazi Üniversitesi

- 1.1. Eğitim Fakültesi: Eğitim Bilimleri Bölümü (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık), Özel Eğitim Bölümü, Temel Eğitim Bölümü (Sınıf Öğretmenliği), Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
- 1.2. Mühendislik Fakültesi: Bilgisayar Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Elektrik Mühendisliği
- 1.3. Fen Fakültesi: Matematik Bölümü, Kimya Bölümü, İstatistik Bölümü, Biyoloji Bölümü
- 1.4. Tıp Fakültesi
- 1.5. Diş Fakültesi
- 1.6. Eczacılık Fakültesi
- 1.7. Sağlık Bilimleri Fakültesi: Hemşirelik Bölümü, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

2. Hacettepe Üniversitesi

- 2.1. Eğitim Fakültesi: Eğitim Bilimleri Bölümü (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık), Temel Eğitim Bölümü (Sınıf Eğitim), Özel Eğitim Bölümü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
- 2.2. Mühendislik Fakültesi: Bilgisayar Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Elektrik Mühendisliği
- 2.3. Fen Fakültesi: Matematik Bölümü, Kimya Bölümü, İstatistik Bölümü, Biyoloji Bölümü
- 2.4. Tıp Fakültesi
- 2.5. Diş Fakültesi
- 2.6. Eczacılık Fakültesi
- 2.7. Sağlık Bilimleri Fakültesi: Beslenme ve Diyetetik Bölümü
- 2.8. Hemşirelik Fakültesi

3. Ankara Üniversitesi

- 3.1. Eğitim Bilimleri Fakültesi: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Temel Eğitim (Sınıf Eğitimi), Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Özel Eğitim
- 3.2. Mühendislik Fakültesi: Bilgisayar Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Elektrik Mühendisliği
- 3.3. Fen Fakültesi: Matematik Bölümü, Kimya Bölümü, İstatistik Bölümü, Biyoloji Bölümü
- 3.4. Tıp Fakültesi
- 3.5. Diş Fakültesi
- 3.6. Eczacılık Fakültesi
- 3.7. Sağlık Bilimleri Fakültesi: Beslenme ve Diyetetik Bölümü
- 3.8. Hemşirelik Fakültesi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE GELECEK KAYGISI ÖLÇEĞİ

Yönerge: Bu ölçek, üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda geleceğe yönelik kaygı düzeyiyle ilgili ifadeleri yanıtlarken her bir ifadeyi dikkatle okuyarak, size uygunluk derecesine göre "Hiçbir Zaman", "Nadiren", "Bazen", "Sıklıkla", "Her Zaman" seçeneklerinden birini seçerek, işaretleyiniz.	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
Yanıtlar arasında doğru ya da yanlış seçenek yoktur. Bu nedenle okuduğunuz cümle üzerinde uzun süre düşünmeden, aklınıza gelen ilk cevabı işaretlemeniz beklenmektedir. Tüm ifadeleri okuyup, eksik işaretleme yapmamaya özen gösteriniz.					
1. Yaşadığım sorunların uzun süre devam edecek olma ihtimalinden korkuyorum					
2. Gelecekte daha mutlu olacağımı düşünüyorum					
3. Gelecekte başarısız olmaktan korkuyorum					
4. Gelecekte arzu ettiğim şeylere kavuşabileceğimi umuyorum					
5. Hayatımda işlerin kötüye doğru gitmesinden korkuyorum					
6. Geçmiş deneyimlerim beni geleceğe iyi hazırladı					
7. Gelecekte zorlukların üstesinden gelememekten korkuyorum					
8. Geleceğe umut ve coşku ile bakıyorum					
9. Her şey yolunda giderken bile, bir aksilik yaşama ihtimalinden korkuyorum					
10. Yapmayı çok istediğim şeyleri gerçekleştirmek için yeterli zamanım var					
11. İşler iyi gittiğinde bile kötü bir şey olacak düşüncesine kapılıyorum					
12. Gelecekte hedeflerimi gerçekleştirebileceğime inanıyorum					
13. Geleceğin ne getireceğinden korkuyorum					
14. Aileme maddi olarak iyi koşullar sunamama kaygısı yaşıyorum					
15. Planlarımın yarım kalma düşüncesi beni mahvediyor					
16. Gelecek benim için bulanık ve belirsiz görünüyor					
17. Ekonomik ve politik değişikliklerin geleceğimi tehdit edeceğinden korkuyorum					
18. Gelecekte önemli karar alma düşüncesinden korkuyorum					
19. Yakında büyük bir felaket olmasından korkuyorum					

KISA AZİM ÖLÇEĞİ

Bu anketlerden elde edilen sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirmeniz ve sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koymanızdır. Her sorunun karşısında bulunan; (1) Hiç bana göre değil (2) Çok az bana göre (3) Biraz bana göre (4) Oldukça bana göre ve (5) Tam bana göre anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız. En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.

1	Yeni fikirler ve projeler, bazen eski fikir ve projelerim konusunda aklımı karıştırır.	1	2	3	4	5
2	Engeller beni yıldıramaz.	1	2	3	4	5
3	Kısa süreliğine belirli bir fikir ya da projeye takılırım, fakat daha sonra ilgin kaybolur.	1	2	3	4	5
4	Çalışkan biriyim.	1	2	3	4	5
5	Kendime sık sık hedef belirlerim fakat daha sonra farklı bir hedefin peşinden koşmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
6	Tamamlamak için birkaç aydan daha fazla süre alan projelerde odaklanmayı sürdürmekte zorlanırım.	1	2	3	4	5
7	Başladığım işi her ne olursa olsun bitiririm.	1	2	3	4	5
8	Gayretli/hamarat biriyim.	1	2	3	4	5

SÜREKLİ UMUT ÖLÇEĞİ

	Kesinlikle yanlış (1)	Çoğunlukla yanlış (2)	Oldukça yanlış(3)	Biraz yanlış (4)	Biraz doğru (5)	Oldukça doğru(6)	Çoğunlukla doğru (7)	Kesinlikle doğru (8)
1. Sıkıntılı bir durumdan kurtulmak için pek çok yol düşünebilirim.	1	2	3	4	5	6	7	8
2. Enerjik bir biçimde amaçlarıma ulaşmaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7	8
3. Çoğu zaman kendimi yorgun hissederim.	1	2	3	4	5	6	7	8
4. Bir problemin birçok çözüm yolu vardır.	1	2	3	4	5	6	7	8
5. Tartışmalarda kolayca yenik düşerim.	1	2	3	4	5	6	7	8
6. Hayatta önem verdiğim şeylere ulaşmak için pekçok yol düşünebilirim.	1	2	3	4	5	6	7	8
7. Sağlığım için endişelenirim.	1	2	3	4	5	6	7	8
8. Başkalarının ümitsizliğe kapıldığı durumlarda bile sorunu çözecek bir yol bulabileceğimi bilirim.	1	2	3	4	5	6	7	8
9. Geçmiş yaşantıları beni geleceğe iyi hazırladı.	1	2	3	4	5	6	7	8
10. Hayatta oldukça başarılıyım.	1	2	3	4	5	6	7	8
11. Genellikle endişelenecek bir şeyler bulurum.	1	2	3	4	5	6	7	8
12. Kendim için koyduğum hedeflere ulaşırım.	1	2	3	4	5	6	7	8

**ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGISI
İLE UMUT VE AZİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Seda Nur Usta

**YÜKSEK LİSANS TEZ ÖNERİSİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

*Uygundur.
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet Güven*

TEMMUZ, 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
TABLolar LİSTESİ	iv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	5
Araştırmanın Önemi.....	5
Sayıtlar.....	7
Sınırlılıklar	7
Tanımlar	7
BÖLÜM II.	8
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
Gelecek Kaygısı ile İlgili Araştırmalar	8
Gelecek Kaygısı ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar	8
Gelecek Kaygısı ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	10
Umut ile İlgili Araştırmalar	11
Umut ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	11
Umut ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	17

Azim ile İlgili Araştırmalar.....	18
Azim ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar	18
Azim ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	19
BÖLÜM III.....	22
YÖNTEM	22
Araştırmanın Modeli	22
Çalışma Grubu.....	22
Veri Toplama Araçları	23
Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği.....	23
Sürekli Umut Ölçeği.....	23
Kısa Azim Ölçeği.....	23
Kişisel Bilgi Formu.....	23
Verilerin Toplanması.....	25
Verilerin Analizi.....	25
BÖLÜM IV.....	26
SÜRE VE OLANAKLAR	26
Zaman Planı	26
Maliyet ve Maddi Destek.....	27
KAYNAKLAR.....	28
EKLER	39
EK 1. Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği Kullanım İzni	40
EK 2. Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği Örnek Maddeler	41

EK 3. Sürekli Umut Ölçeği Kullanım İzni.....	42
EK 4. Sürekli Umut Ölçeği Ölçeği Örnek Maddeler.....	43
EK 5. Kısa Azim Ölçeği Ölçeği Kullanım İzni	44
EK 6. Kısa Azim Ölçeği Örnek Maddeler	45
EK 7. Bilgilendirilmiş Onam Formu.....	46

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Çalışma Takvimi</i>	28
---------------------------------------	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, alt problemleri, önemi, araştırmanın sınırlılıkları, sayıtları ve araştırma ile ilgili tanımlara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Üniversite dönemi beliren yetişkinlik dönemindeki öğrencilerin birçok kariyer fırsatıyla karşılaştığı, kimlik kazandığı, bağımsız olmaya çalıştığı ve kişilerarası ilişkilerini geliştirdiği hem kişisel hem de profesyonel gelişmelerin yer aldığı bir dönemdir (Arnett, 2004; Chickering & Reisser, 1993). Önemli kararların alındığı üniversite dönemi aynı zamanda birçok değişimi de içinde barındırmaktadır (Arnett, 2004; Pats, 1987; Rindfuss, 1991). Çeşitli olanakların ve değişimin olduğu bu dönem öğrencilerin karşılaştığı ve baş etmesi gereken birçok problemi de beraberinde getirmektedir (Gizir, 2005; Lane, 2015). Bu problemlerin yoğunlukla yaşandığı dönemlerden biri de öğrencilerin üniversiteden mezun olma sürecini içeren son sınıftır.

Üniversiteden mezun olma dönemi öğrencilerin kariyer yaşamına ve farklı rollere geçiş yaptığı gelişimsel bir süreci temsil etmektedir (Lane, 2013). Bu dönemde öğrencilerin çoğu geleceğine ilişkin kişisel ve mesleki hedefler belirlemektedir. Geleceğe yönelik belirlenen

hedeflerin farklı olmasına rağmen çoğu son sınıf öğrencisinin üniversite sonrası yaşama hazırlanmada zorlandığı ve buna ilişkin gelecek kaygısı yaşadığı bilinmektedir (Shea, 1999). Geleceğe yönelik belirsizliklerin olması, son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası ne yapacaklarına ilişkin karışıklık yaşamaları ve kendilerini bu geçişe hazır hissetmemeleri bu kaygıların temeli olarak gösterilmektedir (Smith & Gast, 1999; Wood, 2004). Bunların yanı sıra kararsızlık (Yazedjian, Kielaszek & Toews, 2010), gerçekçi olmayan beklentiler (Perrone & Vickers, 2003), önceliklerin değişmesi ve kişilerarası ilişkiler (Overton-Healy, 2010), öğrencilik hayatını ve sosyal destek mekanizmalarını geride bırakma kaygısı (Pistilli, Taub & Bennett, 2003; Taub, Servaty-Seib & Cousins, 2006), hedef yönelimi (Allen & Taylor, 2006) ve kariyer karar verme (Kılıç, 2018; Murphy, Blustein, Bohlig, & Platt, 2010; Polach, 2004) gibi temalar mezuniyet aşamasındaki son sınıf öğrencilerinin yaşadığı problemlerle ilişkilendirilmektedir.

Üniversiteden ayrılma sürecinin öğrencilerin iyi oluşu üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmalar (Chow vd., 2018; Lane, 2014) göz önüne alındığında öğrencilerin bu kritik süreci sağlıklı bir şekilde nasıl yürütebileceğinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlar bazı faktörlerin mezuniyet sürecini kolaylaştırdığı ve bu sürece ilişkin kaygı düzeyinin azalmasına yardımcı olduğunu göstermektedir. Örneğin bu süreçte aile, arkadaş ve üniversiteden gelen sosyal desteğin (Cho & Yu, 2015; Hyun, Quinn, Madon & Lustig, 2006; Murphy vd., 2010; Tompkins, Brecht, Tucker, Neander & Swift, 2016), geçiş sürecine dair esnek ve gerçekçi bir bakış açısı benimsemenin (Overton-Healy, 2010) ve baş etme stratejileri geliştirilmesinin (Lane, 2013) geçiş sürecindeki öğrencilerin kaygısını azaltmaya yardımcı olduğu bilinmektedir. Yang ve Gysbers'e (2007) göre bu ve bunun gibi birçok faktör ve psikolojik kaynak son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası yaşama geçiş sürecindeki kaygılarının anlaşılmasına ve daha sağlıklı bir süreç yürütülmesine ışık tutmaktadır.

Kişinin içinde bulunduğu zorlu süreçle daha etkili bir şekilde baş edebilmesine yardımcı olan psikolojik kaynaklar, ilgili alanyazında pozitif psikolojiyle ilişkilendirilmektedir

(Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Pozitif psikoloji bağlamında psikolojik kaynakların ve bununla ilişkili olarak pozitif duyguların güçlendirilmesi kişilerin hem iyi oluşları hem de uzun vadeli hedefler geliştirebilmeleri üzerinde etkilidir (Fredrickson, 2001). Bu bilgiler ışığında pozitif psikolojideki psikolojik kaynaklar ile ilişkili çalışmalar incelendiğinde özellikle iyi oluş ve uzun vadeli hedefler belirleme noktasında umut ve azim kavramına değinildiği göze çarpmaktadır.

Umut kavramı kişinin geleceğe dair olumlu beklentiler içerisinde olmasını ve bu beklentilere ilişkin amaçlar geliştirmesini içeren duygu, biliş ve motivasyonel süreçlerin etkileşiminden oluşan çok boyutlu bir yapıyı ifade etmektedir (Synder, 2000). Synder'e (1995) göre tüm bireylerin yaşamlarında olmak istediği noktaya nasıl ulaşabileceğine dair belirli planları ve bu planlar doğrultusunda yollar geliştirmeye ilişkin becerileri vardır. Bu beceriler ise umudun amaca ilişkin gösterilen çabalar ile ilişkisini ortaya koymaktadır. Kısacası umut, kişilerin oluşturduğu ulaşılabilir hedefleri ve bu hedeflere ulaşabilmek için yollar oluşturmasını içerisinde barındırmaktadır (Snyder, Cheavens & Sympson, 1997).

Amaca ulaşmaya dair bir motivasyona sahip olma ve bu amaç için yollar tasarlama noktasında pozitif psikoloji alanyazınında umudun yanında dikkat çeken bir diğer kavram ise azimdir. Azim, kişilerin istediği ve arzuladığı bir amaca ulaşabilmek için uzun vadede kararlı bir şekilde çaba göstermeleri olarak tanımlanmaktadır (Duckworth, 2016). Azim kavramı, başarısızlıklara ve olumsuzluklara rağmen zorluklara karşı güçlü bir şekilde çabanın, ilginin ve istikrarın devam etmesini içermektedir (Duckworth, Peterson, Matthews & Kelly, 2007). Peterson ve Seligman'a (2004) göre ise azim, istenilen hedeflere ulaşabilmede ve zorlayıcı olaylar karşısında yeni beceriler edinebilmede etkin bir rol oynamaktadır.

Alanyazında azmin umutla ilişkilendirildiği çalışmaların (Ekinci & Koç, 2022; Vela, Lu, Lenz & Hinojosa, 2015) yanında her iki değişkenin de depresyon, stres ve intihar girişimi gibi olumsuz yaşam olayları üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmalar mevcuttur (Clement, Wingate, Cole, O'Keefe, Hollingsworth, Davidson & Hirsch, 2020; Lee, 2018;

Taytaş & Kardaş, 2022). Bu çalışmalarda ortak olarak hem azmin hem de umudun yaşanılan zorlu sürecin üstesinden gelmeye ilişkin rolü ortaya koyulmaktadır. Üniversiteden mezun olma döneminin son sınıf öğrencileri tarafından etkin bir şekilde yönetilmesi gereken bir süreç olduğu göz önüne alındığında umut ve azim gibi kaynakların önemi ortaya çıkmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde üniversite son sınıf öğrencilerinin geleceğe ilişkin umut düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılan birçok çalışmaya rastlanmıştır (Dursun & Aytaç, 2012; Gültekin & Arıcıoğlu, 2016; Şanlı-Kula ve Saraç, 2017; Öztürk-Kaygusuz & Erensoy, 2020; Dedekoç, Kavalalı, Öztürk, Sapçı & Can, 2014). Mezuniyet sonrası yaşama dair bir belirsizliğin olması ve son sınıf öğrencilerinin ne yapacaklarına ilişkin bir kararsızlık yaşamaları umutsuzluğu da beraberinde getirmektedir. Araştırmalardan yola çıkarak son sınıf öğrencilerinin üniversite sonrası yaşama ilişkin kaygılarının saptanması ve bu kaygıların umut ve azim düzeyleriyle olan ilişkisinin incelenmesinin hem öğrencilerin iyi oluşlarının hem de üniversite son sınıf döneminin doğasının anlaşılması için önemli olacağı düşünülmektedir.

İlgili alanyazında öğrencilerin gelecek kaygılarının yoğunlukla kariyer ve iş bulmaya ilişkin kaygılar çerçevesinde sınırlandırılmasının bu kaygıların kapsamını daralttığı düşünülmektedir. Ancak üniversite son sınıf öğrencilerinin birçok alanda yaşadığı problemler onların gelecek kaygıları üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Bu kaygıların çok boyutlu olarak ele alınmasının ve pozitif psikoloji bağlamında yer alan umut ve azim değişkenlerinin öğrencilerin mezuniyet sürecindeki kaygıları üzerinde nasıl bir etki bıraktığının incelenmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Bu sayede üniversite son sınıf öğrencilerinin sahip oldukları umut ve azim düzeylerinin onların bu zorlu süreçle baş edebilmesinde etkin iki kaynak olup olmadığı daha iyi anlaşılacaktır. Bu da bu alana ilişkin atılacak olan adımların hangi unsurları güçlendirmeye ilişkin olabileceğine yardımcı olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygıları, umut ve azim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amacın yanında üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygısı, umut ve azim düzeylerinin çeşitli değişkenler (cinsiyet, akademik başarı, sosyoekonomik durum ve öğrenim görülen fakülte ve bölüm) açısından incelenmesi de amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygısı toplam puanları, umut düzeyleri ve azim düzeyleri;
 - a) cinsiyete,
 - b) akademik başarıya
 - c) sosyoekonomik durumu
 - d) fakülte ve bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygıları ile umut ve azim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Üniversite son sınıf öğrencilerinin umut toplam puanları ve azim toplam puanları, gelecek kaygısı toplam puanlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Üniversiteden mezun olma sürecinin öğrencilerin iyi oluşları üzerinde etkili olduğunun bilinmesi son yıllarda bu konuyu ilgi odağı haline getirmiştir (Lane, 2014). Graham ve McKenzie'ye (1995) göre son sınıf öğrencilerinin geçiş sürecinde yaşamış oldukları problemlerin anlaşılabilmesi ve öğrencilerin bu süreci yönetebilmesi için pratikte neler yapılabileceğinin vurgulanması öğrencilerin sağlıklı bir şekilde üniversiteden mezun olabilmeleri için gereklidir. Buradan yola çıkarak üniversite son sınıf öğrencileri üzerinde yürütülen çalışmaların mezuniyet sonrası yaşama dair kaygılarının azaltılmasında önemli olduğu görülmektedir.

Son zamanlarda değişen toplum düzeni ve son sınıf öğrencilerinin karşılaması gerektiği düşünölen beklentiler göz önünde bulundurulduğunda mezuniyet sonrası yaşama dair problemlerin giderek arttığı söylenilebilir. Alanyazın incelendiğinde geçmişteki çalışmaların özellikle üniversiteye giriş dönemi üzerinde yoğunlaştığı ve son sınıf deneyimi üzerinde kısıtlı çalışmalar yürütöldüğü görölmektedir (Gardner & Van der Veer, 1998; Long, 2014; Pistilli vd., 2003; Schlossberg, Lynch & Chickering, 1989; Weinberg, 1988). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemlerin ele alındığı çalışmaların gittikçe artmasına karşılık bu konu üzerinde yürütölecek çalışmalara hala ihtiyaç duyulduğu düşünölmektedir.

Yurtiçi ve yurtdışı alan yazında üniversite son sınıf öğrencileri üzerinde yürütölen çalışmalarda konunun çoğunlukla kariyer ile ilişkili kavramlarla birlikte ele alındığı görölmektedir (Bircan, 2020; Demirtaş-Zorbaz vd., 2020; Erdoğan-Zorver & Korkut-Owen, 2021; Ghosh & Fouad, 2017; Kepir-Savoly, 2017; Kılıç, 2018; Ulaş & Özdemir, 2018; Yang & Gysbers, 2007). Ancak mezuniyet sonrası yaşama ilişkin üniversite son sınıf öğrencilerini kariyer kaygılarının yanında ilgilendiren birçok farklı faktörün olduğu bilinmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde bu konunun kapsamlı bir şekilde ele alınmasının ve öğrencilerin mezuniyet sürecindeki kaygılarının pozitif psikoloji bağlamında yer alan umut ve azim kavramlarıyla yeniden değerlendirilmesinin önemli olacağı düşünölmektedir. Bunun yanında üniversite son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrasına ilişkin yaşamış oldukları kaygıların onları umutsuzluğa sürüklediğı ilgili araştırmalar aracılığıyla görölmektedir. Öğrencilerin bu süreçle etkin bir şekilde baş etmeye çalışırken gelecek kaygısı ve umutsuzluk yaşamaları onların hedeflerinde istikrarlı bir şekilde ilerleyememesine sebebiyet verebilir. Buradan yola çıkarak gelecek kaygısının umut ve azim düzeyleri üzerinden incelenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Aynı zamanda bu kaygıların ne tür kaynaklara göre değiştiğinin belirlenmesinin gelecekte bu konu üzerinde yapılacak müdahalelerin ne boyutta olabileceğine ilişkin bir fikir verecektir.

Sayıtlar

1. Araştırma kapsamında ulaşılan üniversite son sınıf öğrencilerinin araştırmada kullanılacak ölçme araçlarındaki soruları içtenlikle cevaplayacakları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular araştırmada kullanılan ölçeklerin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

Tanımlar

Gelecek Kaygısı: Bireyin gelecekte karşılaşılabileceği istenmedik durumlara yönelik korku, endişe ve belirsizlik içerisinde olma halidir (Zaleski, 1996).

Umut: Bireyin geleceğine dair olumlu beklentiler içerisinde olması ve bu beklentilere ilişkin hedefler belirleyip adımlar atması anlamına gelmektedir (Synder, 2000).

Azım: Bireyin arzuladığı bir amaca ulaşabilmesi için uzun vadede istikrarlı bir şekilde çaba göstermesidir (Duckworth, 2016).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde üniversite son sınıf öğrencileri bağlamında gelecek kaygısı, umut ve azim ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Gelecek Kaygısı ile İlgili Araştırmalar

Gelecek Kaygısı ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Gündoğar, Sallan-Gül, Uskun, Demirci ve Keçeci (2007) tarafından yürütülen çalışmada birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 373 üniversite öğrencisinin yaşam doyumlarını etkileyen etkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin kaygı yaşadıkları ve kaygı düzeyleri ve yaşam doyumları arasında negatif yönde bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tümerdem (2007) çalışmasında Fen-Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerini farklı değişkenlerle birlikte incelemiştir. Araştırma sonucunda Fen-Edebiyat fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin Eğitim Fakültesi öğrencilerine kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Bunun yanında öğrencilerin akademik başarıları ve arkadaşlık ilişkileri ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki

olduğu; anne-baba tutumları ve sosyoekonomik durum ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Erözkan (2011) tarafından yürütülen çalışmada üniversite son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerini yordayan etkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin 488 öğrenciyle birlikte yürütülen çalışma sonucunda umutsuzluk, sınav kaygısı ve otomatik düşüncelerin öğrencilerin kaygı düzeyleri üzerinde önemli derecede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bostancı (2014) tarafından 270 Spor Bilimleri Fakültesi birinci ve dördüncü sınıf üniversite öğrencisiyle birlikte yürütülen çalışmada öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin yürütülen çalışma sonucunda öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin yüksek olduğu ancak cinsiyet ve sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özdiñç, Biçici, Çamur ve Turan (2018) toplam 117 birinci ve dördüncü üniversite öğrencisi ile yürüttüğü çalışmada öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre birinci sınıf öğrencilerinin mesleki yeterliliğe yönelik kaygılarının, dördüncü sınıf öğrencilerin ise gelecek ve iş bulma kaygılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı araştırmada ulaşılan bir diğer sonuçtur.

Alaosman (2019) tarafından Hukuk ve Eczacılık Fakülteleri son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygılarının incelenmesinin amaçlandığı çalışmada öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı, öğrenim görülen bölüm ve sosyoekonomik duruma göre farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrenim görülen bölüme göre Hukuk Fakültesi son sınıf öğrencilerinin Eczacılık Fakültesi son sınıf öğrencilerine kıyasla gelecek kaygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Yaşar ve Turgut (2020) toplam 226 Spor Bilimleri Fakültesi son sınıf üniversite öğrencisiyle birlikte yürüttükleri çalışmada öğrencilerin kaygı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. İşsizlik Kaygısı Ölçeği kullanılarak öğrencilerin geleceğine dair

kaygılarının araştırıldığı bu çalışmada öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre kaygı düzeylerinin değişmediği ancak bölüm değişkenine göre kaygı düzeylerinin değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gelecek Kaygısı ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Ramteke ve Ansari (2016) tarafından 100'ü birinci sınıf, 100'ü üniversite son sınıf mühendislik öğrencisi olmak üzere toplam 200 öğrenciyle birlikte yürütülen çalışmada öğrencilerin stres ve kaygı düzeyleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadın öğrencilerin ve birinci sınıf öğrencilerin erkek öğrencilere ve son sınıf öğrencilere göre daha fazla kaygı yaşadığı aktarılmıştır.

Wang (2018) 500'ü birinci sınıf, 500'ü dördüncü sınıf olmak üzere toplam 1000 üniversite öğrencisi ile birlikte yürüttüğü çalışmada öğrencilerin mental sağlıklarını çeşitli faktörler bağlamında karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda birinci sınıfların hayal kırıklığı, stres, kaygı, yalnızlık ve karışıklık yaşadığı; son sınıf öğrencilerin ise iş arama ve işsizlik kaygısı sebebiyle çeşitli psikolojik problemler yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Son sınıf öğrencilerinin kariyer seçimi ve iş bulma konusunda karışıklık yaşamaları ve mezuniyet sürecinde baskı hissetmelerinin daha fazla kaygılı olmalarına sebebiyet verdiği araştırma sonucunda aktarılmıştır.

Chiodelli, de Mello, de Jesus ve Andretta (2020) tarafından yürütülen deneysel çalışmada hazırlanan mindfulness temelli müdahale programının üniversite son sınıf öğrencilerinin depresyon, kaygı ve stres düzeylerine olan etkisi incelenmiştir. 34 öğrenci ile birlikte yürütülen 8 hafta sonucunda öğrencilerin depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygılarının incelendiği yurtiçi ve yurtdışı çalışmalar göz önüne alındığında öğrencilerin iş bulmaya ilişkin gelecek kaygısı yaşadıkları ve kaygı düzeylerinin onların iyi oluşlarını etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Umut ile İlgili Araştırmalar

Umut ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Akalın (2006) çalışmasında 593’ü meslek lisesi, 109’u üniversite olmak üzere son sınıf okul öncesi öğretmeni adaylarının mesleki algılarını ve umut düzeylerini incelemiştir. Çalışma sonucunda üniversite son sınıf öğrencilerinin umut düzeylerinin meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin umut düzeylerinden daha yüksek olduğu; öğrencilerin mesleki algıları ne kadar olumluysa umutsuzluk düzeylerinin o kadar düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dereli ve Kabataş (2009) tarafından yürütülen çalışmada 102 Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencisinin umutsuzluk düzeylerinin ve iş bulma endişelerinin çeşitli demografik değişkenlerle birlikte incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin yürütülen çalışmada öğrencilerin %52’sinin iş bulmaya ilişkin endişelerinin olduğu ve Beck Umutsuzluk Ölçeği puanlarının yüksek ($15,53 \pm 4,35$) olduğu saptanmıştır. Umutsuzluk düzeyi ile demografik değişkenlerden olan yaş, cinsiyet, doğum yeri, medeni durum, gelir durumu, bölüm ve meslek seçim durumları ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı; öğrencilerin iş bulmaya ilişkin endişeleri ve mezun olduktan sonra iş bulabileceklerini düşüklü süreler arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kırımoğlu (2010) toplam 638 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencisi ile yaptığı çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin çeşitli demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin bölüm, öğrenim türü ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Ulaşılan bir diğer sonuç ise mezun olduğunda iş bulamayacağına dair inanca sahip olan öğrencilerin bulabileceğine dair inanca sahip olan öğrencilere göre umutsuzluk düzeylerinin yüksek olmasıdır.

Dünyaogulları (2011) üniversite son sınıf öğrencilerinin kendilerini gerçekleştirme engelleriyle genel erteleme eğilimi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği bir çalışma yürütmüştür. Toplam 150 üniversite öğrencisinin dahil edildiği araştırma sonucunda öğrencilerin umutsuzluk ve genel erteleme düzeyleri arasında pozitif yönde bir

ilişki olduğu, umutsuzluk puanı yüksek olan öğrencilerin erteleme davranışına daha sık başvurduğu görülmüştür. Umutsuzluk ve kendini gerçekleştirme değişkenleri arasındaki ilişki incelendiğinde ise kendini gerçekleştirmenin alt boyutlarından olan zamanı iyi kullanma, desteği içten alma, kendini gerçekleştirme, duygusal akıcılık, kendine saygı, uzlaştırma ve saygının kabulü alt boyutları ve umutsuzluk arasında bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dursun ve Aytay (2012) çalışmasında 105'i erkek 170'ı kız olmak üzere toplam 275 son sınıf öğrencisinin kaygı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve iş gücü piyasasına yönelik beklenti ve iş deneyimi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yapılan analizler sonucunda iş bulma ümidi, iş deneyimi ve cinsiyet ile umutsuzluk ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aydın, Erdoğan, Yurdakul ve Eker (2013) Sağlık Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Meslek Lisesi 240 son sınıf öğrencisinin umutsuzluk düzeylerini çeşitli değişkenler ile birlikte incelemiştir. Yapılan analizler sonucunda son sınıf öğrencilerinin %35,6'sının iş bulma endişesi yaşadığı, iş bulma endişesi ve akademik başarı ile umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu, öğrencilerin cinsiyetleri, öğrenim gördüğü okulları ve bölümleri ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Son sınıf öğrencilerinin umut düzeylerinin incelendiği Gür, Koçak ve Alakoç-Pirpir (2014) tarafından 308 Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencisiyle yürütülen çalışmada öğrencilerin umut düzeylerinin cinsiyet, iş bulma kaygısı ve mezuniyet sonrası iş bulma durumu değişkenleri üzerinde anlamlı düzeyde bir etkisinin olduğu; yaş ve bursluluk durumunu üzerinde ise anlamlı düzeyde bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üstün vd. (2014) tarafından 688 üniversite son sınıf öğrencisi ile birlikte yürütülen çalışmada öğrencilerin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin öğrenim gördükleri fakülte, bölüm, cinsiyet, yaş, kalınan yer ve akademik başarı düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır.

Yalçın ve Açıkgöz (2014) toplamda 108 ebelik ve hemşirelik bölümü son sınıf öğrencisinin katılımı ile yürüttüğü çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeylerini karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırma sonucunda her iki bölüm öğrencilerinin de geleceğe yönelik umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu sonuç her iki bölümün de iş olanaklarının yüksek olmasıyla açıklanmıştır.

Üniversite son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin incelendiği bir diğer çalışmada ise Yazar-Aslan (2015) 751 son sınıf öğrencisinin umutsuzluk ve kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu bulmuştur. Öğrencilerin cinsiyetleri ve kaygı düzeyleri; akademik başarı düzeyleri ve umutsuzluk düzeyleri; fakülteleri ile sürekli kaygı düzeyleri; iş deneyimleri ve kaygı ve umutsuzluk düzeyleri; iş hayatına başlamak için beklenen süre ve kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ve alınan eğitimin yeterliği ve kaygı ve umutsuzluk düzeyleri arasında bulunan anlamlı farklılıklar çalışmanın diğer bulgularını oluşturmaktadır.

Erdoğan ve Belgin (2016) 91 hemşirelik son sınıf öğrencisinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerini incelediği çalışmada öğrencilerin orta düzeyde umutsuzluk yaşadıkları, yarısından fazlasının iş bulmaya ilişkin endişelerinin olmadığı ve iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Çalışmada aynı zamanda öğrencilerin mesleklerine yönelik yaklaşımları ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki de incelenmiştir. Öğrencilerin %65,9'unun mesleğini kendileri seçtiği, %59,3'ünün mesleğini sevdiği ve %51,6'sının mesleğini diğerlerine önermediği, mesleğini seven ve sevmeyen grupta bulunan öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmiştir.

Gültekin ve Arıcıoğlu (2016) tarafından 478 üniversite son sınıf öğrencisi ile birlikte yürütülen çalışmada öğrencilerin yaşam doyumları, umut ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin yürütülen çalışma sonucunda yaşam doyumu, kaygı ve umut düzeyinin öğrenim görülen bölüme göre değiştiği, öğrencilerin umut ve yaşam doyumu düzeyleri arasında pozitif bir ilişki, kaygı düzeyleri arasında ise negatif bir ilişki bulunmuştur.

Şanlı-Kula ve Saraç (2017) üniversite son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi amacıyla 1160 öğrenci ile birlikte yürüttüğü kapsamlı çalışma sonucunda öğrencilerin %16'sı hafif düzeyde, %5'i ise ileri düzeyde umutsuzluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet, fakülte, anne baba tutumu ve ailenin ortalama aylık gelir değişkenlerine göre öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı; yaşanan yer değişkenine göre ise farklılaşmadığına ulaşılmıştır.

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin ve umutsuzluklarıyla ilişkili etkenlerin incelendiği Açıkgöz (2019) tarafından yürütülen çalışmaya 94'ü erkek, 172'si kadın olmak üzere 284 son sınıf öğrencisi dahil olmuştur. Çalışma sonucunda araştırmaya katılan kadın öğrencilerin, yaşam kalitesini ve aile ekonomik durumunu kötü algılayanların, yapacağı mesleği sevmeyenlerin ve mesleğe ilişkin kaygıları olanların ve okuduğu okuldaki ortamdan memnun olmayanların umutsuzluk düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada umutsuzluk düzeyi ile arasındaki ilişkinin incelendiği bir diğer değişken olan benlik saygısında ise benlik saygısı yüksek olan son sınıf öğrencilerinin daha az umutsuzluk yaşadığı bulgusudur.

Küçük, Usta ve Torpuş (2019) çalışmasında Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokul son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini incelemiştir. 230 öğrenci ile birlikte yürütülen çalışma sonucunda umutsuzluk düzeyi ve bölüm, cinsiyet ve yaşanan yer değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığına ulaşılmıştır. Ulaşılan bir diğer sonuç ise öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulabileceklerini düşündükleri süre uzadıkça umutsuzluk düzeylerinin de artmasıdır.

Öztürk-Kaygusuz ve Erensoy (2020) yürüttükleri çalışmada tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini incelemeyi ve bu düzeyin cinsiyet ve yaş değişkenine göre değişip değişmediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. 124 katılımcı ile birlikte gerçekleştirilen çalışma sonucunda öğrencilerin %30,6'sında umutsuzluğun olmadığı, %48,4'ünün hafif umutsuzluk, %13,7'sinin orta düzeyde umutsuzluk ve

%7,3'ünün ise ileri düzeyde umutsuzluk yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Umutsuzluk düzeyinin cinsiyet ve yaş değişkenine göre değişip değişmediğini incelemek amacıyla yapılan analizler sonucunda ise umutsuzluk düzeyi açısından cinsiyet ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur.

Alanyazın incelendiğinde üniversite öğrencilerinin umut düzeylerinin farklı sınıf düzeylerine göre karşılaştırıldığı çalışmaların da mevcut olduğu görülmektedir. Bu çalışmalarda özellikle birinci ve dördüncü sınıftaki üniversite öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır.

Şahin (2002) birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini karşılaştırdığı araştırmada 57'si birinci sınıf 153'ü dördüncü sınıf olmak üzere toplam 210 öğrenci ile birlikte bir çalışma yürütmüştür. Çalışma sonucunda birinci ve son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ancak birinci sınıf öğrencilerinin Beck Umutsuzluk Ölçeğinden elde ettikleri puanların son sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite birinci sınıf ve dördüncü sınıf düzeyindeki öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelendiği bir diğer çalışma olan Şahin (2009) tarafından yürütülen çalışmada eğitim fakültesinde öğrenim gören 397 öğrencinin umutsuzluk düzeyleri çeşitli demografik değişkenlerle birlikte ele alınmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin hafif düzeyde umutsuzluk yaşadıkları, birinci sınıf ile dördüncü sınıf öğrencilerinin umutsuzluk puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı, erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin kız öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu, algılanan gelir düzeyi alt olan öğrencilerin orta ve üst olan öğrencilere göre daha fazla umutsuzluk yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Oğuztürk, Akça ve Şahin (2011) tarafından 105'i birinci sınıf 102'si dördüncü sınıf olmak üzere toplam 207 üniversite öğrencisi ile birlikte yürütülen çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi

amaçlanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda hem birinci sınıf öğrencilerinin hem de son sınıf öğrencilerinin sahip oldukları umutsuzluk düzeylerinin onların baş etme becerileri üzerinde anlamlı düzeyde bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan diğer sonuçlar ise öğrenim görülen bölüm ve sınıf düzeyi değişkenine göre umutsuzluk düzeyinin farklılaşmadığı, cinsiyet değişkenine göre ise farklılaştığı şeklindedir.

Sezer ve Kezer (2017) tarafından yürütülen çalışmada 273'ü birinci sınıf 240'ı son sınıf olmak üzere toplam 513 üniversite öğrencisinin umutsuzluk ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin psikolojik sağlamlıklarının umutsuzluk düzeyleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet ve yaş değişkenine göre öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri incelendiğinde ise erkek öğrencilerin ve birinci sınıf öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Farklı sınıf düzeylerindeki üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelendiği Ergüt (2020) çalışmasında ikinci, üçüncü ve son sınıf öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin iş bulma ümidi, iş deneyimi ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 50'si ikinci ve üçüncü sınıf 60'ı dördüncü sınıf olmak üzere toplam 160 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin hafif umutsuzluk düzeyinde oldukları; iş bulma ümidi ve umut düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu; cinsiyet, iş deneyimi ve umut düzeyleri arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Umutsuzluk düzeyinin sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi için yapılan analizler sonucunda ise umutsuzluk düzeyinin en yüksek olduğu sınıfın ikinci sınıf olduğu sonucuna ulaşılmış ve bu durumun bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanabileceği vurgulanmıştır. Mevcut çalışmada incelenen bir diğer nokta ise öğrencilerin iş önceliklerinin umutsuzluk düzeyleri üzerinde bir etkisinin olup olmadığıdır. Bu bağlamda belirtilen iş önceliklerinden olan "para kazanmak" önceliğine sahip olan öğrencilerin en yüksek umutsuzluk düzeyine sahip olduğu ve bunu "statü sahibi olmak",

“sosyal güvenceye sahip olmak”, “topluma yararlı insan olmak” ve “kendini gerçekleştirmek için bir araç” önceliklerinin takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Mansur ve Doğuç (2021), COVID-19 sürecinde yürüttüğü çalışmasında farklı sınıf düzeylerindeki üniversite öğrencilerinin umut düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. 528 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin umut düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Umut düzeyinin sınıf düzeyleri arasında farklılaşp farklılaşmadığının tespit edilmesi amacıyla yapılan analizde ise umut alt boyutlarından olan “olumlu hazır oluş” boyutunda anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmüştür. Birinci sınıf öğrencilerin olumlu hazır oluş ortalamalarının dördüncü sınıftaki öğrencilerin ortalamalarından daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Çıkan bu sonuç dördüncü sınıftaki öğrencilerin geleceğe yönelik kaygı ve endişelerinin yüksek olmasıyla ilişkilendirilmiştir.

Yalçın (2022) tarafından 732 son sınıf öğrencisi ile birlikte yürütülen çalışmada öğrencilerin işsizlik kaygıları ve umutsuzluk düzeyleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda erkek öğrencilerin daha fazla işsizlik kaygısı yaşadığı kız öğrencilerin ise umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Yaş ve ekonomik duruma göre öğrencilerin işsizlik kaygılarının ve umutsuzluk düzeylerinin değişmediği sonucu eklenmiştir.

Yurt içi alanyazın incelendiğinde üniversite son sınıf öğrencilerinin umut düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlerle birlikte ele alındığı çalışmaların yoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu çalışmalardan yola çıkarak son sınıf öğrencilerinin çeşitli sebeplerden dolayı umutsuzluk yaşadıkları anlaşılmaktadır. Çalışmaların büyük bir kısmını durum tespiti ve ilişkisel çalışmaların oluşturduğunu söylemek mümkündür. Aynı zamanda bu çalışmaların çoğunlukla kariyer alanyazınıyla ilişkilendirilerek öğrencilerin iş bulma kaygısı üzerinden yürütüldüğü görülmektedir.

Umud ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Atroszko, Wyszomirska-Góra ve Wenta (2014) tarafından yürütülen çalışmada 532 üniversite öğrencisinin umutsuzluk düzeyleri ve baş etme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin %18'inin umutsuzluk yaşadığı ve kullandıkları işlevsiz baş etme stratejileri ve umutsuzluk düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kullandıkları bu işlevsiz baş etme stratejilerinden özellikle "davranışsal boş verme", "kendini suçlama", "inkar" ve "alkol kullanımı" stratejilerinin umutsuzluk düzeyini pozitif; işlevsel baş etme stratejilerinden ise "planlama", "pozitif yeniden çerçeveleme", "duygusal ve araçsal destek", "mizah" ve "kabul" stratejilerinin negatif etkilediği belirtilmiştir.

Yurtdışı alanyazında üniversite öğrencilerinin umut düzeyleri üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların kaygı, stres, depresyon gibi psikolojik belirtiler değişkenleri ile ele alındığı görülmüştür. Bu çalışmalardaki örneklemeler belli bir sınıf düzeyinde değil tüm öğrencileri kapsayacak şekilde seçilmiştir.

Azim ile İlgili Araştırmalar

Azim ile İlgili Türkiye'de Yapılan Araştırmalar

Arslan, Akın ve Çitemel (2013) azim ve üstbilis arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla 352 üniversite öğrencisi ile birlikte yürüttüğü çalışmada azim ve üstbilis arasında pozitif yönde bir ilişki bulmuştur. Azmin alt boyutlarından olan ilginin tutarlılığı ve gayrette ısrar boyutlarının üniversite öğrencilerinin üstbilis düzeylerini anlamlı düzeyde yordadığı çalışmanın sonucunda ulaşılan bulgulardandır.

Beyhan (2016) başarı ve azim arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 451 üniversite öğrencisi ile birlikte yürüttüğü çalışmada öğrencilerin başarı ve azim düzeyleri arasında bir ilişkinin olduğunu ve azmin başarıyı %17 düzeyinde yordadığı sonucunu bulmuştur.

Ahmet ve Eşici (2017) toplam 390 üniversite öğrencisi ile birlikte yürüttüğü çalışmada öğrencilerin kariyer uyumluluğunun yordanmasında psikolojik ihtiyaçlar ve azmin rolünün

olup olmadığını incelemeyi amaçlamışlardır. Bu amaca ilişkin yürüttükleri çalışmada öğrencilerin kariyer uyumluluklarının psikolojik ihtiyaçlar değişkeninin alt boyutlarından olan güç, özgürlük ve eğlence alt boyutları; azmin alt boyutlarından olan gayrette ısrar alt boyutu ile açıklanabildiğine ulaşmışlardır. Ulaşılan sonuçlar ışığında bu çalışmada azmin üniversite öğrencilerinin öğrenimleri boyunca karşılaştıkları engellerle baş etme, pes etmeme, alternatifler üretme ve kariyer uyumluluğunu geliştirme üzerinde etkisi olduğu vurgulanmıştır.

Depresyon, anksiyete, stres ve azmin ilişkisinin incelendiği Özhan ve Boyacı (2018) tarafından yapısal eşitlik modellemesi kullanılarak yürütülen çalışmada 313 üniversite öğrencisinin ruhsal belirtiler değişkenleri (depresyon, anksiyete, stres) ve azim düzeyleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda ruhsal belirtiler değişkeni ile azim arasında negatif yönde bir ilişki olduğu, azim değişkeninin ruhsal belirtiler değişkeni üzerindeki değişimin %19'unu açıkladığı tespit edilmiştir.

Şimşir (2020) tarafından yürütülen çalışmada üniversite öğrencilerinin azim, yaşam doyumu, huzur ve öz disiplin düzeylerinin hem nicel hem nitel yollarla incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin 885 üniversite öğrencisi ile birlikte yürütülen çalışmada öz disiplinin, azim ve yaşam doyumunu doğrudan yordadığı azim ve yaşam doyumunun da huzuru doğrudan yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın nitel boyutunda ise öz disiplin puanı en düşük 8, en yüksek 8 katılımcı olmak üzere toplam 16 üniversite öğrencisiyle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda öğrencilerin huzurlu yaşam algılarının huzurlu ve mutlu yaşama ulaşma yolları, yaşam ideallerine ulaşma yolları, öz disiplinin etkileri gibi temalar etrafında incelendiği görülmüştür.

Azmin akademik boyuttaki etkilerinin incelendiği çalışmalardan olan Özhan (2021) tarafından yürütülen çalışmada 390 üniversite öğrencisinin akademik öz yeterlikleri, okul tükenmişliği ve azim düzeyleri incelenmiştir. Azmin akademik öz yeterlik ve okul tükenmişliği üzerinde aracı bir role sahip olup olmadığını araştırdığı bu çalışma sonucunda azmin öz yeterlik ve okul tükenmişliğini pozitif yönde yordadığı, azim düzeyi

ve akademik öz yeterlik arasında pozitif; okul tükenmişliği arasında negatif bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Azim ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Vela, Lu, Lenz ve Hinojosa (2015) tarafından 128 üniversite öğrencisi ile birlikte yürütülen araştırmada yaşamın anlamı, ailenin etkisi ve umut düzeyinin öğrencilerin azim düzeyleri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda yüksek düzeyde umudun azmi pozitif yönde yordadığı ve yaşamda anlam arayışının ise azmi negatif yönde yordadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kannagara vd. (2018) üniversite öğrencilerinin azim düzeylerini inceleme amacıyla üç aşamalı bir çalışma gerçekleştirmiştir. İlk aşamada toplam 440 üniversite öğrencisinden kadın öğrencilerin azim düzeylerinin erkek öğrencilerin azim düzeylerinden daha yüksek olduğu ve azmin öz kontrolle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 340 üniversite öğrencisiyle yürütülen ikinci aşamada yüksek azim düzeyinin iyi oluş ve psikolojik sağlık üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Araştırmanın üçüncü aşamasında ise 10 başarılı öğrenciyle nitel bir görüşme yapılmıştır. Bu görüşme sonucunda azim ile ilişkili olarak “tutku ve sebat”, “öz kontrol” ve “olumlu bakış açısı” temaları ortaya çıkmıştır.

Kişilerin azim düzeyleri ve mental sağlıkları arasındaki ilişkinin incelendiği ilk çalışmalardan olan Musumari vd. (2018) tarafından yürütülen çalışmada depresyon ve anksiyetenin azim ile olan ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ilişkin 800 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışma sonucunda öğrencilerin azim düzeyleri ile depresyon ve anksiyete düzeyleri arasında negatif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alhadabi ve Karpinski (2020) 258 üniversite öğrencisi ile birlikte yürüttükleri çalışmada öğrencilerin azim, öz yeterlik, başarı hedef yönelimi ve akademik performans düzeylerini incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin azim düzeylerinin öz yeterlik ve başarı hedef yöneliminin aracı rolüyle akademik performansları üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite sonrası yaşamda umudun veya azmin etkisinin incelendiği çalışmaların sınırlı sayıda olduğu bilinmektedir. Kasler, Zysberg ve Harel (2017) tarafından yürütülen çalışma hem umudun hem de azmin üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin algıları üzerindeki etkisinin incelendiği sınırlı çalışmalardan biridir. Kasler, Zysberg ve Harel (2017) üniversite öğrencilerinin gelecekteki istihdam edilebilirliğine yönelik bakış açılarını üç psikolojik kaynak çerçevesinde incelemiştir. Bu üç psikolojik kaynaktan olan azim, umut ve duygusal zeka değişkeninin öğrencilerin iş bulmayı nasıl algıladıkları üzerindeki etkisini tespit etmek için farklı bölümlerden 584 son sınıf öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda algılanan istihdam edilebilirliğin umut ve azim ile pozitif yönde ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç ışığında hem umudun hem de azmin son sınıf öğrencilerinin iş bulma sürecinde karşılaşılan zorluklarla etkili bir şekilde baş edebilmesine yardımcı olabileceği vurgulanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin azim düzeyleri ile ilişkili hem yurtiçinde hem de yurtdışında yürütülmüş çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların her sınıf düzeyini kapsadığı ve özellikle üniversite son sınıf düzeyinde yürütülen bir çalışmaya rastlanmadığı görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. İlişkisel tarama modelinde araştırma için belirlenen değişkenlerin birlikte değişim katsayılarının öğrenilmesi amaçlanmaktadır (Karasar, 2005). Yapılacak bu araştırma aracılığıyla toplam gelecek kaygısı puanı ve alt ölçek puanları ile umut ve azim değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenecektir. Bunun yanında gelecek kaygısı, umut ve azim düzeyinin cinsiyet, akademik başarı, sosyoekonomik durum ve öğrenim görülen fakülte ve bölüm değişkenlerine göre ilişkisi incelenecektir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara'da belirlenen üç üniversitede öğrenimlerine devam eden farklı fakülte ve bölümlerdeki son sınıf öğrencileri oluşturacaktır. Uygun örnekleme yöntemiyle seçilen Gazi

Üniversitesi'nde, Ankara Üniversitesi'nde ve Hacettepe Üniversitesi'nde okuyan üniversite son sınıf öğrencileri araştırmaya dahil edilecektir. Uygun örnekleme yöntemi ulaştırılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen bireyler üzerinde yapılan örnekleme olarak tanımlanmaktadır (Erkuş, 2013).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada istenilen verilerin toplanabilmesi için Kişisel Bilgi Formu, Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği, Sürekli Umut Ölçeği ve Kısa Azim Ölçeği kullanılacaktır.

Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygılarını belirleme amacıyla Geylani ve Çiriş-Yıldız (2022) tarafından geliştirilen ölçek, toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, "gelecek korkusu" ve "gelecekte umutsuzluk" olmak üzere iki faktörlüdür. Toplamda 6 ters maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçekten alınabilecek en düşük puan 25, en yüksek puan ise 95'tir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça gelecek kaygısı artmakta, alınan puan azaldıkça gelecek kaygısı azalmaktadır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin iç tutarlık katsayısının .91 ve ölçeğin açıkladığı toplam varyans oranının %63.50 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğe ilişkin örnek maddeler EK 2'de verilmiştir.

Sürekli Umut Ölçeği

Snyder, Harris, Anderson, Holleran, Irving ve Sigmon (1991) tarafından geliştirilen Sürekli Umut Ölçeği'nin Türkçeye uyarlaması Tarhan ve Bacanlı (2015) tarafından yapılmıştır. 12 maddeden oluşan ölçeğin "alternatif yollar düşüncesi" ve "eyleyici düşünce" olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. İki alt boyuta ilişkin de bir madde geçmiş, iki madde şimdiki zaman, bir madde geleceğe ilişkin olmak üzere toplam 4 madde bulunmaktadır. Geriye kalan dört madde ise dolgu maddeleridir. Sekizli likert tipi olan ölçekte alınabilecek en düşük puan 8 en yüksek puan ise 64'tür. Ölçekten alınan yüksek puanlar yüksek umut

düzeyini, düşük puanlar ise düşük umut düzeyini ifade etmektedir. Yapılan analizler sonucunda test tekrar test güvenilirlik katsayısının eyleyici düşünce alt boyutu için .81, alternatif yollar düşüncesi alt boyutu için .78 olmak üzere toplam .86 bulunmuştur. Yapı geçerliği çalışmalarında ise açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin toplam varsansın %61'ini açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğe ilişkin örnek maddeler EK 4'te verilmiştir.

Kısa Azim Ölçeği

Duckworth ve Quinn (2009) geliştirilen Kısa Azim Ölçeği Sarıçam, Çelik ve Oğuz (2016) tarafından üniversite öğrencilerinin azim düzeylerini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanmıştır. Beşli likert tipi olan ölçek toplamda 8 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin dördü ölçeğin alt boyutlarından olan “ilginin tutarlılığı” boyutunu geriye kalan dördü ise “gayrette ısrar” alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 8, en yüksek puan 40'tır. Ölçekten alınan yüksek puanlar yüksek düzeyde azmi, düşük puanlar ise düşük düzeyde azmi göstermektedir. Yapılan analizler sonucunda iç tutarlık güvenilirlik katsayıları ilginin tutarlılığı alt boyutu için .80, gayrette ısrar alt boyutu için .71, ölçeğin bütünü için .83 bulunmuştur. Test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0.69 olarak hesaplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi 8 maddelik iki boyutlu modelin uyum indeksi değerleri ($\chi^2/sd=2.06$, RMSEA=.046, CFI=.95, GFI=.94, AGFI=.93, SRMR=.047) olarak bulunmuştur. Madde faktör yüklerinin ise .42 ile .77 arasında sıralandığı belirtilmiştir. Ölçeğe ilişkin örnek maddeler EK 6'da verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanacak Kişisel Bilgi Formu'nda araştırmaya katılan son sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine, yaşlarına, eğitim gördükleri fakülte ve bölümlerine, algıladıkları ekonomik ve başarı düzeyleriyle ilgili bilgileri toplamaya yönelik sorular yer alacaktır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlamak için Gazi Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınacaktır. Alınan onay doğrultusunda Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi son sınıf öğrencilerinden 2023-2024 eğitim öğretim yılı güz döneminde veriler toplanmaya başlanacaktır. Veriler önceden belirlenecek sınıflarda yüz yüze toplanacaktır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için öğrencilerin ilgili soruları içtenlikle ve doğru şekilde cevaplaması gerektiği vurgulanacaktır. Gizliliğin ve gönüllüğün araştırmaya katılım için esas olduğu katılımcılara bildirilecektir. Veri toplama süreci boyunca gizlilik ilkesi gereği katılımcıların isim/soy isim gibi kimliği deşifre edecek bilgileri gizli tutulacaktır. Katılımcılara ulaştırılan ölçeklerin doldurulması yaklaşık 15 dakika sürecektir.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Kullanılacak ölçekler ve değişkenlerin yapısına göre farklı istatistiksel yöntemler kullanılacaktır.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre kaygı düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla t-testi analizi yapılacaktır. Akademik başarı ve sosyoekonomik durum değişkenlerinin boyut sayısı üç olduğu için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanacaktır. Katılımcıların gelecek kaygıları, umut ve azim düzeyleri arasındaki ilişkilerinin tespit edilmesi amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanacaktır. Umut ve azmin gelecek kaygısını yordayıp yordamadığını belirleyebilmek için ise Çoklu Regresyon Analizi uygulanacaktır.

BÖLÜM IV

SÜRE VE OLANAKLAR

Bu bölümde araştırmanın zaman planına ve maliyet ve maddi destek ile ilişkili bilgilere yer verilmiştir.

Zaman Planı

Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde başlayıp 2023-2024 bahar döneminde sona erecek şekilde gerçekleştirilecektir. Bu süreç içerisinde yapılacak işler ve bu işlerin planlanan süreleri Tablo 1 üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Takvimi

ÇALIŞMA TAKVİMİ	Literatür taraması	Araştırma önerisinin hazırlanması	Veri toplanması	Veri girişi	Veri analizi	Raporlama	Tez savunması
Şubat 2023	X						
Mart	X						
Nisan	X	X					
Mayıs	X	X					
Haziran	X	X					
Temmuz	X	X					
Ağustos	X						
Eylül	X						
Ekim	X		X				
Kasım	X		X				
Aralık	X		X				
Ocak 2024	X		X				
Şubat	X			X			
Mart	X				X		
Nisan	X					X	
Mayıs	X					X	
Haziran							X

Maliyet ve Maddi Destek

Araştırma için gerekli olan tüm maliyet araştırmacı tarafından karşılanacaktır. Herhangi bir kurumdan/kuruluştan/şahıstan maddi destek talep etmeyecektir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, A. (2019). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinde umutsuzluk düzeyi ve ilişkili etmenler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 5-12.
- Ahmet, A., & Eşici, H. (2017). Üniversite öğrencilerinde kariyer uyumluluğunun yordanmasında psikolojik ihtiyaçlar ve azmin rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1130-1141.
- Akalın, Ö. (2006). *Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki alguları ile geleceğe yönelik umut düzeylerinin karşılaştırılması*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Alaosman, F. B. (2019). *Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı ve başa çıkma yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşe.
- Alhadabi, A., & Karpinski, A. C. (2020). Grit, self-efficacy, achievement orientation goals, and academic performance in university students. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 519-535.
- Allen, J. K., & Taylor, K. (2006). The senior year transition: Women undergraduates search for a path. *Journal of College Student Development*, 47(6), 595-608.
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. UK: Oxford University.

- Arslan, S., Akın, A., & Çitemel, N. (2013). The predictive role of grit on metacognition in Turkish university students. *Studia Psychologica*, 55(4), 311.
- Atroszko, P. A., Wyszomirska-Góra, M., & Wenta, A. (2014, September). Coping strategies predicting hopelessness in female students—considerations for effective learning. Paper presented at the The 3rd Electronic International Interdisciplinary Conference, Slovakia.
- Aydın, M., Erdoğan, S., Yurdakul, M., & Eker, A. (2013). Sağlık yüksekokulu ve sağlık meslek lisesi öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 1-6.
- Beyhan, Ö. (2016). University students grit level and grit achievement relation. *Social Sciences and Education Research Review*, 3(2), 13-23.
- Bircan, Y. H. (2020). *Üniversite son sınıf öğrencilerinde kariyer uyumunun psikososyal değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Bostancı, O. (2014). Trait anxiety levels of university students studying at sports departments. *Educational Research and Reviews*, 9(20), 1021-1024.
- Chickering, A., & Reisser, L. (1993). *Education and identity* (Second edition). San Francisco: Jossey-Bass.
- Chiodelli, R., de Mello, L. T. N., de Jesus, S. N., & Andretta, I. (2020). Effects of a brief mindfulness-based intervention on depression, anxiety, and stress in senior students. *Trends in Psychology*, 28(4), 529-545.
- Cho, J., & Yu, H. (2015). Roles of university support for international students in the United States: Analysis of a systematic model of university identification, university support, and psychological well-being. *Journal of studies in International Education*, 19(1), 11-27.

- Chow, K. M., Tang, W. K. F., Chan, W. H. C., Sit, W. H. J., Choi, K. C., & Chan, S. (2018). Resilience and well-being of university nursing students in Hong Kong: A cross-sectional study. *BMC Medical Education, 18*(1), 1-8.
- Clement, D. N., Wingate, L. R., Cole, A. B., O'keefe, V. M., Hollingsworth, D. W., Davidson, C. L., & Hirsch, J. K. (2020). The common factors of grit, hope, and optimism differentially influence suicide resilience. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(24), 9588.
- Demirtaş-Zorbaz, S., Mutlu, T., Korkut-Owen, F., & Arıcı-Şahin, F. (2020). Kariyer uyumu ve iyimserliğini arttırmada kariyer yelkenlisi modeline dayalı psikoeğitim programının etkililiği. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 28*(5), 2100-2111.
- Dereli, F., & Kabataş, S. (2009). Sağlık yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi, 26*(1), 31-36.
- Duckworth, A. L. (2006). Intelligence is not enough: Non-IQ predictors of achievement (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://about.proquest.com/en/>
- Duckworth, A. L., & Quinn, P. D. (2009). Development and validation of the Short Grit Scale (GRIT-S). *Journal of personality assessment, 91*(2), 166-174.
- Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D., & Kelly, D. R. (2007). Grit: Perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology, 92*(6), 1087-1101.
- Dursun, S., & Aytac, S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(1), 373-388.
- Dünyaogulları, Ö. (2011). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin kendilerini gerçekleştirme engelleriyle genel erteleme eğilimi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

- Ekinci, N., & Koç, H. (2022). Grit, general self-efficacy, and life satisfaction: The mediating role of hope. *Journal of Community Psychology*.
- Erdoğan, E. G., & Belgin, A. (2016). Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeyleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 32(1), 72-89.
- Erdoğan-Zorver, C., & Korkut-Owen, F. (2021). Transition from college to work life: Career adaptability and career optimism. *Kastamonu Education Journal*, 29(1), 1-12.
- Ergüt, Ö. (2020). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeyi ile iş deneyimi ve iş bulma beklentileri arasındaki ilişkinin sınıf düzeyinde incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(38), 232-252.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci* (4.baskı). Ankara: Seçkin.
- Erözkan, A. (2011). Üniversite son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyini yordayan faktörlerin incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(2), 776-805.
- Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. *American psychologist*, 56(3), 218.
- Gardner, J. N., & Van der Veer, G. (1998). The emerging movement to strengthen the senior experience. In J. N. Gardner & G. Van der Veer (Eds.). *The senior year experience: Facilitating integration, reflection, closure and transition* (pp. 3-20). San Francisco, CA: Jossey-Bass Inc.
- Geylani, M., & Çiriş-Yıldız, C. (2022). Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 10(1), 284-300.
- Ghosh, A., & Fouad, N. A. (2017). Career adaptability and social support among graduating college seniors. *The Career Development Quarterly*, 65(3), 278-283.

- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Graham, C., & McKenzie, A. (1995). Delivering the promise: The transition from higher education to work. *Education+ Training*, 37(1), 4-11.
- Gültekin, F., & Arıcıoğlu, A. (2016). The relationship between the life satisfaction, hope and anxiety of senior students. *Online Journal of Counseling & Education*, 5(1), 57-74.
- Gündoğar, D., Gül, S. S., Uskun, E., Demirci, S. ve Keçeci, D. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 10(1), 14-27.
- Gür, Ç., Koçak, N., & Alakoç-Pirpir, D. (2014). Meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 3(4), 10-23.
- Hyun, J. K., Quinn, B. C., Madon, T., & Lustig, S. (2006). Graduate student mental health: Needs assessment and utilization of counseling services. *Journal of College Student Development*, 47(3), 247-266.
- Kannangara, C. S., Allen, R. E., Waugh, G., Nahar, N., Khan, S. Z. N., Rogerson, S., & Carson, J. (2018). All that glitters is not grit: Three studies of grit in university students. *Frontiers in psychology*, 9, 1539.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14.Baskı). Ankara: Nobel.
- Kasler, J., Zysberg, L., & Harel, N. (2017). Hopes for the future: Demographic and personal resources associated with self-perceived employability and actual employment among senior year students. *Journal of Education and Work*, 30(8), 881-892.
- Kepir-Savoly, D. (2017). *Okuldan işe geçiş becerileri geliştirme programının kariyer uyumu ve kariyer iyimserliğine etkisi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Kılıç, Ö. U. (2018). Üniversite son sınıf öğrencilerinin kariyer kararı verme yetkinliği düzeylerini etkileyen değişkenler. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 248-275.
- Kırımoğlu, H. (2010). Türkiye'deki beden eğitimi ve spor yüksek okulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 37-46.
- Küçük, U., Galip, U., & Torpuş, K. (2019). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeyleri. *Acibadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 367-372.
- Lane, J. A. (2013). Group counseling for students transitioning out of postsecondary education. *Groupwork*, 23(1), 34-55.
- Lane, J. A. (2014). Attachment, well-being, and college senior concerns about the transition out of college. *Journal of College Counseling*, 19(3), 231-245.
- Lane, J. A. (2015). Counseling emerging adults in transition: Practical applications of attachment and social support research. *The Professional Counselor*, 3(1), 30-42.
- Lee, C. S. (2018). Employment stress and wellbeing of university students in Korea: The mediating effects of growth mindset, grit, and hope. *Medico-Legal Update*, 18(1), 254-259.
- Long, C. E. (2014). The senior year transition. *Educational Administration: Theses, Dissertations, and Student Research*, 182.
- Mansur, F., & Doğuç, E. (2021). Covid-19 pandemisinde üniversite öğrencilerinin umut düzeyleri. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(Özel Sayı), 26-51.
- Murphy, K. A., Blustein, D. L., Bohlig, A. J., & Platt, M. G. (2010). The college-to-career transition: An exploration of emerging adulthood. *Journal of Counseling & Development*, 88(2), 174-181.
- Musumari, P. M., Tangmunkongvorakul, A., Srithanaviboonchai, K., Techasrivichien, T., Suguimoto, S. P., Ono-Kihara, M., & Kihara, M. (2018). Grit is associated with

- lower level of depression and anxiety among university students in Chiang Mai, Thailand: A cross-sectional study. *PloS one*, 13(12), 1-16.
- Oğuztürk, Ö., Akça, F., & Şahin, G. (2011). Üniversite öğrencilerinde umutsuzluk düzeyi ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler üzerinden incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 14(3), 173-184.
- Overton-Healy, J. (2010). *First-generation college seniors: A phenomenological exploration of the transitional experience of the final college year*. Indiana University of Pennsylvania.
- Özdiñç, S., Biçici, Y., Çamur, M. ve Turan, F. (2018). Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi alan lisans öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(3), 471-479.
- Özhan, M. B. (2021). Academic self-efficacy and school burnout in university students: Assessment of the mediating role of grit. *Current Psychology*, 40(9), 4235-4246.
- Özhan, M. B., & Boyacı, M. (2018). Üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete ve stresin yordayıcısı olarak azim: Bir yapısal eşitlik modellemesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(4), 370-376.
- Öztürk-Kaygusuz, T., & Erensoy, A. (2020). Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 19(58), 116-127.
- Pats, B. F. (1987). Variables affecting college seniors' expectations of returning home. *Journal of College Student Personnel*, 28(3), 246-252.
- Perrone, L., & Vickers, M. H. (2003). Life after graduation as a "very uncomfortable world": An Australian case study. *Education+ Training*, 45(2), 69-78.
- Peterson, C. & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Washington, DC: American Psychological Association, and New York, NY: Oxford University.

- Pistilli, M., Taub, D., & Bennett, D. (2003). Development of the senior concerns survey: An exploratory factor analysis. *Journal of the First-Year Experience & Students in Transition, 15*(1), 39-52.
- Polach, J. L. (2004). Understanding the experience of college graduates during their first year of employment. *Human Resource Development Quarterly, 15*(1), 5-23.
- Ramteke, I. V., & Ansari, J. (2016). Stress and anxiety among first-year and final year engineering students. *Stress, 3*(4), 17-21.
- Rindfuss, R. R. (1991). The young adult years: Diversity, structural change, and fertility. *Demography, 28*(4), 493-512.
- Sarıçam, H., Çelik, İ., & Oğuz, A. (2016). Kısa Azim (Sebat) Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 5*(2), 927-935.
- Schlossberg, N. K., Lynch, A. Q., & Chickering, A. W. (1989). Improving higher education for adults. San Francisco: Jossey-Bass.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist, 55*(1), 5-14.
- Sezer, S., & Kezer, F. (2017). An investigation into teacher candidates' resilience hopelessness levels. *Journal of Education and Practice, 8*(28), 39-46.
- Shea, H. D. (1999). Senior year transitions: From college to career and from undergraduate to graduate school. *Colorado State University Journal of Student Affairs, 8*, 95-102.
- Snyder, C. R. (1995). Conceptualizing, measuring, and nurturing hope. *Journal of Counseling & Development, 73*(3), 355-360.
- Snyder, C. R. (2000). Hypothesis: there is hope. In C.R. Snyder (Ed.), *Handbook of hope theory, measures and applications* (3-18). San Diego: Academic.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry, 13*(4), 249-275.

- Snyder, C. R., Cheavens, J. & Sympson, S. C. (1997). Hope: An individual motive for social commerce. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice*, 1(2), 107-118.
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., & Sigmon, S. T. (1991). The will and the ways: Development and validation of an individual differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(4), 570-585.
- Şahin, A. (2002). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri üzerine bir araştırma. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(13), 143-157.
- Şahin, C. (2009). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 271-286.
- Şanlı-Kula, K., & Saraç, T. (2017). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi: Ahi Evran Üniversitesi örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 1-16.
- Şimşir, Z. (2020). *Üniversite öğrencilerinin yaşamında öz-disiplin: Azim, yaşam doyumu ve huzur bağlamında karma bir araştırma* (Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi).
- Tarhan, S., & Bacanlı, H. (2015). Sürekli Umut Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 1-14.
- Taub, D., Servaty-Seib, H., & Cousins, C. (2006). On the brink of transition: The concerns of college seniors. *Journal of the First-Year Experience & Students in Transition*, 18(2), 111-132.
- Taytaş, M., & Kardaş, F. (2022). Ergenlerde azim, umut ve öz-yeterliğin depresyon ile ilişkisi. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 5(1), 73-106.
- Tompkins, K. A., Brecht, K., Tucker, B., Neander, L. L., & Swift, J. K. (2016). Who matters most? The contribution of faculty, student-peers, and outside support in

- predicting graduate student satisfaction. *Training and Education in Professional Psychology*, 10(2), 102-108.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle üniversitesi eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesi kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 32-45.
- Ulaş, Ö., & Özdemir, S. (2018). Üniversite son sınıf öğrencilerinde algılanan kariyer engellerinin yordayıcıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(3), 672-688.
- Üstün, G., Dedekoç, G., Kavalalı, T., Öztürk, F., Sapçı, Y., & Can, S. (2014). Üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 200-221.
- Vela, J. C., Lu, M. T. P., Lenz, A. S., & Hinojosa, K. (2015). Positive psychology and familial factors as predictors of Latina/o students' psychological grit. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 37(3), 287-303.
- Wang, F. (2018). A comparative study on mental health status between freshmen and senior students. *Management and Humanities Science*, 380-384.
- Weinberg, C. (1988). College women in transition: A course for graduating seniors. *Journal of College Student Development*, 29, 472-473.
- Wood, F. B. (2004). Preventing postparchment depression: A model of career counseling for college seniors. *Journal of Employment Counseling*, 41(2), 71-79.
- Yalçın, S., & Açıkgöz, İ. (2014). Sağlık bilimleri fakültesi son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(26), 259-270.
- Yalçın, Y. G. (2022). Unemployment anxiety and hopelessness in university students. *Journal of Education and Recreation Patterns*, 3(2), 130-146.
- Yang, E., & Gysbers, N. C. (2007). Career transitions of college seniors. *The Career Development Quarterly*, 56(2), 157-170.

- Yaşar, O. M., & Turgut, M. (2020). Unemployment anxiety of last year college students. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(1), 56-64.
- Yazar-Aslan, B. (2010). Genç işsizliğe yönelik alan araştırması: Üniversite öğrencileri arasında kaygı ve umutsuzluk. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 6(2), 71-86.
- Yazedjian, A., Kielaszek, B., & Toews, M. (2010). Students' perceptions regarding their impending transition out of college. *Journal of the First-Year Experience & Students in Transition*, 22(2), 33-48.
- Zaleski, Z. (1996). Future anxiety: Concept, measurement, and preliminary research. *Personality and individual differences*, 21(2), 165-174.

EKLER

EK 1.Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği Kullanım İzni

Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği Kullanım İzni

Seda Usta

Merhaba Merve Hocam, Ben Gazi Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans öğrencisi Seda Usta. Yüksek lisans tezim kapsamında geliştirdiğim...

20 Haziran Salı 16:25

Merve GEYLANI
Akıcı ben

21 Haziran Çarşamba 14:31

Merhaba Seda,

Ekte ölçeği gönderiyorum, çalışmanızda kullanabilirsiniz.

İyi çalışmalar dilerim

EK 2. Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği Örnek Maddeler

<p>Yönerge: Bu ölçek, üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda geleceğe yönelik kaygı düzeyiyle ilgili ifadeleri yanıtlarken her bir ifadeyi dikkatle okuyarak, size uygunluk derecesine göre “Hiçbir Zaman”, “Nadiren”, “Bazen”, “Sıklıkla”, “Her Zaman” seçeneklerinden birini seçerek , işaretleyiniz.</p> <p>Yanıtlar arasında doğru ya da yanlış seçenek yoktur. Bu nedenle okuduğunuz cümle üzerinde uzun süre düşünmeden, aklınıza gelen ilk cevabı işaretlemeniz beklenmektedir. Tüm ifadeleri okuyup, eksik işaretleme yapmaya özen gösteriniz.</p>	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
2. Gelecekte daha mutlu olacağımı düşünüyorum					
3. Gelecekte başarısız olmaktan korkuyorum					
7. Gelecekte zorlukların üstesinden gelememekten korkuyorum					
12. Gelecekte hedeflerimi gerçekleştirebileceğime inanıyorum					

EK 3.Sürekli Umut Ölçeği Kullanım İzni

Sürekli Umut Ölçeği Kullanım İzni

Seda Usta

Merhaba Sinem Hocam, Ben Gazi Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans öğrencisi Seda Usta, Yüksek lisans tezim kapsamında uyarlam...

11 Mart Cmt 13:53

Sinem Tarhan <tarhansinem@gmail.com>

Alın: ben

12 Mart Paz 12:39

Seda günaydın,

Sürekli Umut Ölçeği'ni çalışmada kullanabilirsiniz. İhtiyaç olan bilgiler ekteki makalede mevcuttur.Başarılar dilerim

EK 4.Sürekli Umut Ölçeği Örnek Maddeler

	Kesinlikle yanlış (1)	Çoğunlukla yanlış (2)	Oldukça yanlış (3)	Biraz yanlış (4)	Biraz doğru (5)	Oldukça doğru (6)	Çoğunlukla doğru (7)	Kesinlikle doğru (8)
4. Bir problemin birçok çözüm yolu vardır.								
6. Hayatta önem verdiğim şeylere ulaşmak için pek çok yol düşünebilirim.								
9. Geçmiş yaşantılarım beni geleceğe iyi hazırladı.								
12. Kendim için koyduğum hedeflere ulaşıyorum.								

EK 5.Kısa Azim Ölçeği Kullanım İzni

Kısa Azim Ölçeği Kullanım İzni

Seda USTA

Merhaba Hakan Hocam, Ben Gazi Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans öğrencisi Seda Usta. Yüksek lisans tezim kapsamında uyarlam...

15 Kas 2022 Sal 11:40 ☆

Hakan Sançam <hakansancam@gmail.com>

Aktu: ben

15 Kas 2022 Sal 22:22 ☆ ↩

Seda merhabalar,

Ölçeğin maddeleri ve puanlama bilgileri ektedir.

Tez çalışması kapsamında memnuniyetle kullanabilirsiniz.

Kolaylıklar ve sağlıklı günler dilerim.

Not: Ölçek maddeleri ticari kazanç sağlayan çalışmalarda kullanılamaz ve ölçek maddelerinin tamamı sanal ortamda (tezin sonu, web siteleri vb.) paylaşılamaz.

EK 6.Kısa Azim Ölçeği Örnek Maddeler

<p>Bu anketlerden elde edilen sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirmeniz ve sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koymanızdır. Her sorunun karşısında bulunan; (1)Hiç bana göre değil (2) Çok az bana göre (3) Biraz bana göre (4) Oldukça bana göre ve (5) Tam bana göre anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız. En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.</p>					
2.Engeller beni yıldıramaz	1	2	3	4	5
6.Kendime sık sık hedefler belirlerim fakat daha sonra farklı bir hedefin peşinden koşmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5

EK 7.Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sizi, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndantarih /
.....sayı ile izin alınan ve Prof. Dr. Mehmet Güven ve Seda
Nur Usta tarafından yürütülen “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı ile
Umut ve Azim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı araştırmaya davet
ediyoruz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya
katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz.
Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya
katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler
tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Tarih:

Ad – Soyad:

İmza: